ספר

וידבר משה

פניני מרגליות מובחרים
אמרים נעימים
ועובדות נפלאים

*

ספר

וידבר משה

פניני מרגליות מובחרים אמרים נעימים ועובדות נפלאים
מצדיקי הדורות מוסדי דור ודור
המעוררים לבבות ישראל לתורה עבודה ומידות טובות
מלוקט מתוך שיעוריו בש"ס והלכה של פום ממלל רברבן
הגאון הצדיק המפורסם מרביץ תורה לאלפים

הרב ר' משה זאבערמאן שליט"א

בן הגאוה"צ אבד"ק יארדאנוב זצ"ל

שנאמרו בבית מדרשם של רבוה"ק מבאבוב זי"ע
ונכתבו למשמרת למשך שלשים שנה
ע"י אחד המיוחד שבחבורה
החסיד המפורסם צמ"ס הרב שלמה גוטטער ז"ל

ועתה נערך ויו"ל ע"י נכדו
ברוך יצחק גוטטער
ברוקלין נ"י יצ"ו - אלול תש"פ לפ"ק

וידבר משה

היות ומשוקע בספר זה הון רב ויגיעה רבה, לכן עפ"י דת תוה"ק ולהבדיל עפ"י חוק הבינלאומי, אסור בכל תוקף כל הדפסה, צילום או העתקה אפילו חלק מספר זה, בין בארץ ישראל בין בחו"ל, ואין רשות להשתמש בו מבעלדי רשות המו"ל, ושארית ישראל לא יעשו עולה.

~~~

איסור השגת גבול ידוע
כל הזכויות שמורות להמו"ל
ברוך יצחק גוטטער

~~~

Copyright © 2020 By:
BORUCH YITZCHOK GUTTER
1758 51ST STREET
BROOKLYN, NY 11204
TEL: 718-437-5374
FAX: 718-438-9108

מכתב ברכה

מאת בני מורנו הגאוה"צ רבי משה צבי זאבערמאן שליט"א

בס"ד

יום בשורה הוא לנו בהגלות נגלות תעלומות חכמה, ספר 'וידבר משה', ליקוט נפלא ממובחרי דברים ערבים, פנינים יקרים, ופתגמין קדישין, גם לרבות עובדין טבין מאת גדולי עולם וצדיקי הדורות זי"ע, אשר השמיע כבוד אאמו"ר הגאון הצדיק המפורסם שליט"א לרפו"ש, במשך כמה עשרות בשנים בתוך שיעוריו הנפלאים על מסכתות הש"ס, אשר הגיד בכל יום בבוקר לפני קהל רב משומעי לקחו בביהמ"ד קהל שערי ציון דבאבוב.

חשיבות יתירה להני מרגלאין טבין מאשר נרשמו בשעתם ע"י אחד המיוחד שבחבורה הדין, ידיד בית אבא, אשר למעלה משלושים שנים הי' מלומדי השיעור בקביעות, הנה"ח איש האשכולות צמ"ס מוה"ר שלמה גוטטער ז"ל, אשר זכה עוד להיות מתלמידיו הנאמנים של כבוד זקיננו הגאון הצדיק המפורסם רבי אלקנה זאבערמאן זצ"ל אבד"ק יארדאנוב, וגם קיבל ממנו הורמנא. והנה בהיותו אוהב תורה ומחונן בלשון לימודים ובעט סופר מהיר הי' תמיד רושם מהני מילי מעליותא, סולת מנופה, למען יעמדו ימים רבים.

ואפריון נמטיי' לנכדו ידידנו החשוב שלשלת היוחסין המו"מ בתוי"ש הרה"ג ר' ברוך יצחק גוטטער שליט"א, אשר יהיב דעתי' להתעסק בקדשים, לזכות את הרבים בעריכת הדברים לדפוס בסדר נכון, בתיקוני הטעיות, ובתוספות מראי מקומות, כדי שיהיו הדברים קילורין לעינים, משמחי לב המעיינים, וכליל בהדרו בתכלית השלימות. ועל כן נקוה שכל הוגי תורה וחסידות המעיינים בספרא הדין, יתענגו מנועם אמריו מדבש ונופת צופים אשר השמיע אבינו רוענו הגה"צ שליט"א בתוך שיעוריו כדי להלהיב הלבבות, להאיר עיניהם, וליישר נתיבותיהם לילך בדרך התורה והחסידות.

הספר רואה אור לראשונה לרגל השמחה אשר במעונו של ידידנו החשוב הנ"ל בנישואי בתו שתחי', וברכותינו שהחתונה תהי' בשעה טובה מוצלחת ומבורכת. ויעזור השי"ת שיזכה להמשיך בלימוד התוה"ק ולהדפיס עוד ספרים חשובים כאוות נפשו, וברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה מתוך שפע ברכה והצלחה ורב שמחה ונחת מכל יוצאי חלציו שיחיו כל הימים אמן.

המברכים בלונ"ח

בני הגאון הצדיק שליט"א

הקדמת המו"ל

מתוך שבח והודאה לקל הרועה אותי מעודי עם רגשי שמחה והתעוררות, הנני בזה להגיש לפני שוחרי תורה וחסידות ספרא הדין, חיבור נפלא המלא אורה, תורה עבודה ויראת שמים, המלוקט מתורתם והנהגותיהם של צדיקי הדורות אשר האירו תבל ומלואה בחכמתם ובצדקתם.

וכאשר אמרה תורה, שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך, לימדה לנו בזה הדרך הראויה לנו לחיות ולהתחזק לפי רוח התוה"ק, שהיא כפי אשר נמסר לנו מאבותינו וזקנינו מגדולי התורה וצדיקי הדורות, לקבל אמרותיהם ולשמוע את מוסריהם של ממשיכי המסורה. במידה זו הצטיין אא"ז **הגה"ח רבי שלמה ז"ל** באופן נפלא, להיות עיניו נתלים בגדולים לדלות מדבריהם ואמרותיהם, ובכישרון רב העלה את אשר שמע וקיבל על גבי הכתב להשקות את הדורות הבאים.

וכעת אינה ד' לידי הזכות הגדולה להכין לדפוס את אשר כתב ורשם לעצמו מהני מילי מעליותא ששמע מפום ממלל רברבן מורי ורבי הגאון הצדיק המפורסם **רבי משה צבי זאבערמאן** שליט"א. התוכן המוגש בכרך זה, הינו מעט מזעיר הנלקט מתוך פנקסים רבים מלאים וגדושים בדברי תורה ומוסר הנרשם מתוך אשר שמע בשיעורים הללו, ובע"ה תקוותי להמשיך במלאכת קודש זו להוציא לאור שאר כתביו שרשם מפיו, לתועלת שוחרי תורה וחסידות הצמאים לאמרותיהם של קדמוננו.

וכאשר מעודי חזקה עלי נחיצות עבודת קודש זו בבירור מקחן של צדיקים, עמלתי בזה רבות ובס"ד זכיתי עד הלום להוציא לאור עולם ספרים חשובים יקרי ערך של אבותי הקדושים שרפי מעלה ומצוקי ארץ, ספה"ק **זכרון שארית יוסף** להרה"ק **רבי יוסף הצדיק אבד"ק פוזנא** חתן הגה"ק בעל **נודע ביהודה** זי"ע, ספה"ק **אהבת דוד השלם** להרה"ק **רבי דוד מקאצק** זי"ע בנו בכורו וממלא מקומו של השרף האלקי **הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק** זי"ע, וספר **נר תמיד** להרה"ק **המגיד מוויסאקי** זי"ע.

ושונה חיבור זה משאר הספרים שהוצאתי לאור עתה, כאשר תוכן ספר זה הינו ליקוט נפלא מפי צדיקים רבים חכמי הדורות שלפנינו, הנכתב בעטו של זקיני הרב ר' שלמה ז"ל, ואף כי אמנם לא התעטר בכתר הרבנות, היה תלמיד

הקדמה

חכם מופלג בעל ידיעות נרחבות במכמני התורה, ובכל רגע פנוי עמל והתייגע בתורה בלימוד גמרא ותוספות, ואף עסק בהרבצת התורה למשך מספר שנים (בתקופת מגוריו בקראון הייטס, שימש כרב ב'עמפייר שטיבל' ומסר שיעורים כסדרן בגפ"ת וברמב"ם, עד אשר העתיק משכנו לבארא פארק בשנת תשל"ד), אך בחר להתפרנס מיגיע כפו, ניהל את חייו בישרות ובצדק וקידש את ד' בהליכותיו הנעימות והאציליות. כמו כן דרש מצאצאיו, להחזיק במידות תרומיות, באהבת ד' ואהבת ישראל, בשמירת הפה והלשון, ועל הכל להתעלות ביגיעת התורה וברכישת ידיעות בכל תחומי התורה והיהדות, והשתדל לאמן אותנו להמשיך בדרכיו, להחזיק בעט סופר ולשון לימודים בשעת המכנסים פזר (עי' ברכות סג.), ולהגיע לשלמות המעלות כדוגמתו.

ומלאכת אומנות זו לדלות ולהשקות מתורת הצדיקים, התחיל בה זקיני ז"ל עוד משנות נעוריו, כאשר בין השנים תש"ט – תשט"ז, הי' הוא ז"ל הרושם את דא"ח שהשמיע **כ"ק אדמו"ר הגה"ק מהר"ש זי"ע מבאבוב**, וכן סייע בעריכת מכתביו. עדיין בידי מאות דפים מתורותיו שהשמיע בתקופה זו, שהגיהם כ"ק אדמו"ר זצ"ל בעצם כת"י הק'. חלק מהדברי תורה נדפסו במשך השנים בקובצי כרם שלמה (ראה ירחון כר"ש שנה א' קובץ ה'), ומשם בליקוטי כרם שלמה וספרים אחרים. גם היה אא"ז העורך והמלקט הראשון של ספה"ק קדושת ציון, כאשר בשנת תש"י קיבל את הכתבים מידידו הרה"ח **ר' משה יהושע צאנגער** ז"ל (כששהה אז זקיני במאנטרעאל עם רבינו זצ"ל) והוא קיבל הכתבים מגיסו הגה"ח המפורסם **רבי ברוך קאנענגיסער** הי"ד, ובזכותו נשתמרו אלו הדברים להאיר על העולם בזיו אמרותיו הק'. וזקיני ז"ל בהבנתו החדה בצירוף בקיאותו בלשונות רז"ל, ירד לעומקם של הדברים וזכה לברר מקחו של צדיק כהוגן.

ועובדה אחת אציין ללמד על חביבותו של זקיני ז"ל לדברי רבותיו וירידתו לעומק דבריהם. שסיפר **הגאוה"צ רבי יעקב יוסף הלברשטאם שליט"א אדמו"ר מבית חיים יהושע**: פ"א מדי ישבי בצוותא עם רבי שלמה ז"ל – כותב הספר – אצל שולחנו הטהור של כ"ק דודי **אדמו"ר מהר"ש באבוב** זי"ע, שמעתי אז מפ"ק הסיפור הידוע שאירע עם **הגה"ק רבינו בעל דברי חיים מצאנז** זי"ע בימי ילדותו, בעת אשר זכה להיות במחיצת קדשו של **הרה"ק החוזה מלובלין** זי"ע, ואיוותה נפשו לראות את עבודתו בקודש, איך יאחז צדיק דרכו בין קבלת הפתקאות, דכידוע שדרכו בקודש היה להפסיק הרבה פעמים באמצע קבלת הפתקאות, ולסגור את הדלת אחריו, ועל כן הוא החביא א"ע בחדר קדשו, והנה הוא רואה, איך שהחוזה הק' פוסע הלוך וחזור, ואומר איזהו מקומן וכו',

הקדמה

ולפתע הרגיש בו החוזה במחבואו, וקרא ואמר אליו: אידעלע (כך היה קורא לכל יהודי) תהי' פעם עוד רבי גדול, ובכן בוא ואלמדך אופן קריאת הפתקאות. דע שבזמן שבעוה"ר אין ביהמ"ק קיים, הדרך היחידי לראות ברוה"ק הוא רק ע"י לימוד התורה, ולפעמים אני מרגיש בנפשי באמצע קריאת הפתקאות שחסר לי ד"ת, על כן אני מפסיק אז מקבלת הפתקאות, ולומד איזהו מקומן וכו'. וזקיני ז"ל, בשמעו את הסיפור מפורש יוצא מפי כ"ק אדמו"ר זצ"ל, פנה אל רבי יעקב יוסף שליט"א, ואמר: הלא מקרא מלא דיבר הכתוב (איכה ב, ט) מלכה ושריה בגוים אין תורה גם נביאיה לא מצאו חזון מד' וגו', ופירושם של הדברים הוי, דבזמן שמלכה ושריה בגוים ואין תורה, אז גם נביאיה, היינו צדיקי הדור, לא מצאו חזון, דבלי תורה, גם אין חזון מד', ודפח"ח וש"י.

*

החיבור הנוכחי הוא מתוך מה שרשם זקיני ז"ל במשך שלשים שנה שהי' מקשיב לשיעוריו של הגאוה"צ רבי משה זאבערמאן שליט"א, וחיבה יתירה נודע בין זקיני להבלחט"א רבי משה שליט"א, קשר אמיץ שנטווה עוד טרם לידת הגר"מ, כאשר יצק זקיני ז"ל מים על ידי אביו **הגאון המפורסם רבי אלקנה אבד"ק יארדאנוב זצ"ל** ונהי' לתלמידו המובהק, והוא יחד עם מחותנו וידיד נפשו הרה"ג ר' **אברהם יהושע העשיל טווערסקי** שליט"א וידידו הרה"ג ר' **עזרי' זושא פאללמאן** ז"ל מנהל דמתיבתא דבאבוב היו היחידים שקיבלו הורמנא דרבנן מאת הרב מיארדאנוב זצ"ל אחרי שנבחנו אצלו להוראה. זקיני ז"ל גם קיבל שימוש אצל הרב מיארדאנוב למשך זמן. הרב מיארדאנוב חיבב מאוד את זקיני ז"ל, והוא כתב בכת"י בסידור ישועת ישראל שהעניק במתנה דורון דרשה לנשואיו בשנת תשי"ב לפ"ק בהיותו בן עשרים ושלש שנה בלבד בתואר "החתן היקר גדול בתורה וביראה שלמה גוטטער שליט"א". ומסיים "וכנפש המברכו בכל לב הק' אלקנה זאבערמאן".

כך גם בנו הגאוה"צ רבי משה שליט"א החשיב את זקיני מאוד והעריצו מצד ידיעותיו ועל קפידתו לקיום המצות קלה כבחמורה. ואף סיפר ברבים בהזדמנויות שונות בשבחו של זקיני ז"ל, ואביא דוגמא שסיפר אודותיו בשיעורו מתוך הפלגה בשבחיו.

וכה סיפר: פעם אחת ניגש אלי רבי שלמה ז"ל וסיפר לי בשמחה רבה על הזדמנות עסקי שהגיעה לידו וויתר עליה, שהוצע לו לרכוש מלון גדול

הקדמה

"האטעל" בתוככי העיר מאנהעטין, במחיר מציאה אשר תוצאותיה טובות עד מאוד לעשות חיל רב ולהתעשר עושר גדול, והיה כבר קרוב להביא את העסק לידי גמר, אמנם ברגע האחרון החליט למשוך ידו מן הענין מחמת שבאם היה קונה ומחזיק בהמלון, היה מוכרח לעשות "היתר מכירה" עם נכרי כדי שלא יפול לאבק חילול שבת, ולמרות שהגאון **רבי משה פיינשטיין זצ"ל** בעל **אגרות משה** סידר לו הענין באופן היותר כשר ומועיל שלא יהי' ח"ו חשש של חילול ש"ק, עכ"ז העדיף לוותר על המקח הנפלא הזה, ונימוקו עמו כי איזה טעם ירגיש בשב"ק ביודעו שהוא מרוויח כסף ע"י מלאכת ש"ק, ועל כן סילק את עצמו מכל העסק הזה מפני קדושת השבת קודש. ולימים כששמע שהמלון מכניס רווחים עצומים לבעליה, התבטא בשמחה עצומה על מה שזכה להפסיד בעבור השבת קודש, באמרו שכל מה שהמלון מרוויח ביותר ובכל פעם שאני שומע על הצלחתה, שמחתי הולכת ומתגדלת עד מאד, ועי"ז יש לי הרגשה וטעם מיוחד בשבת קודש... וסיים ע"ז הגאון רבי משה שליט"א: ועל כן אני מקנא את טעמו שהוא טועם ומרגיש בשבת קודש, ע"כ.

*

גם אבי מורי הרה"ג **ר' צבי בענדיט** ז"ל נמנה על שומעי לקחו של הגר"מ שליט"א בהשתתפו בשיעוריו הנפלאים מדי יום ביומו. אבי ז"ל היה ת"ח גדול עמקן ומחדש חידושי תורה. וכאשר גברו עליו יסורי מחלתו, מצא מנוח בדברי התוה"ק, וזאת היתה הדבר היחידי אשר הקיל עליו את שאת יסוריו, כשהגידו לפניו איזה דבר חידוש, מתורתו של הקצות והנתיבות או מחידושי רבי ברוך בער זצ"ל (אשר דודו הגאון הגדול **רבי אלי' שמחה חזן** זצ"ל ראש ישיבת **תורה ודעת** ובעמח"ס דברי אליהו היה תלמידו הגדול ומוסר שיעוריו ודרכי לימודיו אחריו). ויבלח"ט הגה"צ רבי משה שליט"א היה עולה לבקרו מפעם לפעם בעת חליו והשתעשו יחדיו בדברי תורה בעיון, וזה אשר החזיקו וסייעו בסבלו.

וכן אני זכיתי ללמוד אצל הגרמ"ז שליט"א בישיבת בית מאיר. הטעם המתוק משיעוריו העמוקים, במסכת בבא מציעא פרק הזהב ופרק איזהו נשך, עודו בחכי, איך שצלל בעומק הסוגיות, לא למד על הסדר שבגמרא, אלא עמוד כאן וכמה שורות כאן הלוך וחזור, ליבן לפנינו הסוגיות הקשות, ובטוב טעם ודעת היה שט לפנינו בראשונים ואחרונים ובירר לנו נושאים סבוכים בהלכות בהבאת דוגמאות השייכים לזמננו אנו, מתוך תשובות בעל מנחת יצחק, בעל שבט הלוי, בעל אגרות משה וכו'.

הקדמה

הוא החדיר בנו נחיצות היגיעה בתוה"ק, ובולט בזכרוני עובדה, כאשר אבי ז"ל באהבתו ללמוד ולחדש חידושי תורה היה לו על המחשב הפראגראם שהיתה דבר חידוש אז בשנת תשנ"ה "בר אילן" אשר הכילה בקרבה ש"ס ופוסקים למען להקל על המחפש מראי מקומות וידיעות. הדפסתי פעם כמה דפים השייכים לאיזה סוגיא מוקשה בעניני רבית קצוצה, ולמחרת הבאתיו בשמחה לפני הגרמ"ז שליט"א בחושבי כי בטח יהנה באשר יקל עליו החיפוש בין בתרי ראשונים ואחרונים. אמנם הגרמ"ז הודה לי ע"ז אבל ביקשני מחילה ואמר שהוא אינו רוצה להביט בדפים אלו, כי אינו רוצה לוותר על יגיעת התורה, היגיעה לאשר לחפש הרבה שעות בין בתרי עשרות ספרי קודש בעצמו ולהבין דבר מתוך דבר.

ובזה הבנתי במיוחד את דברי כ"ק מוה"ז **הרה"ק רבי דוד מקאצק** זי"ע (ראה ספר אהבת דוד השלם פרשת וזאת הברכה) לפרש מאמרם ז"ל (מגילה ז, ב) **יגעתי ומצאת תאמין**, היינו כי הדבר שבא לך ביגיעה, תאמין שמצאת ושישאר אצלך, ואם תבא לך בלא יגיעה אל תאמין שישאר אצלך, כי כאשר בא כן ילך, ע"כ.

ובאופן זה הנחיל לנו הגאון רבי משה לתלמידיו ולשומעי לקחו, לייגע בתורת ד' ולא לחפש אופנים להקל על היגיעה. והחידושים העמוקים שמסר לפנינו, כמו גם דברי מוסר ואגדה ועובדות מחיי הצדיקים, הכל מתוך מה שהגיעו לו בעמל רב ויגיעה עצומה בחפשו אחר דרך להחדיר בלב שומעיו התעוררות לתורה לתשובה ולתיקון המעשים עם מידות ישרות. ולא ארהיב בנפשי להרחיב בשבחיו, בידעי כמה נפשו העדינה בוחל בדברי שבח ותהילה אודותיו.

ולעצור במילין מי אוכל, להזכיר ולהעתיר עבור ספר תורה השרוי בצער זה זמן רב. ובזאת אבקש מכל הלומד בספרא הדין ומתעורר לעבודת ד', להגיד קפיטל תהלים מעומק הלב שכבר יחיש ד' וירפא את הגאון רבי משה צבי בן פיגא רבקה שליט"א בתושח"י, יחזקהו ד' ויאמצהו ויחדש כנשר נעוריו, שיזכה לחזור לתורתו ללמוד וללמד ולהשפיע תורה ויראת שמים לאלפי תלמידיו ושומעי לקחו הצמאים לדבר ד', ויתן ד' עוז לנפשם של בני משפחתו הרוממה הרבנית הצ' תליט"א ובניהם הגאונים מרביצי תורה וצורבי מרבנן העומדים לימינו בכל שעות היום והלילה במסירות נפלאה ומצפים לישועת ד' במהרה.

*

הקדמה

זקיני ז"ל שהשקיע עמל רב ברשימת הפנינים היקרים והעובדות, דברי מוסר והתעוררות מתוך שיעוריו הנפלאים, העביר לידי את הקונטרסים באמרו "יבוא יום ותדפיס את הדברים ויהא זה ספר חשוב בשביל העולם כי הוא מלא וגדוש". ואשר לזאת הנני מרגיש בזה גם ענין של כיבוד אב מכבדו בחייו וכו'.

ויזכרו בספר כבוד אמי מורתי מרת איידל תחי', שעודדתני וחיזקתני בעבודתי הנוכחי בהכנת ספר חשוב זה לדפוס. וכן כבוד מו"ח הרה"ג **ר' ישראל ליב פערסטער** שליט"א תלמיד מובהק להגה"צ רבי משה שליט"א, וחמותי ב"ק מ' ברכה רבקה תחי'. זקנתי מנב"ת מ' זלאטא תחי' אשת חבר זקיני הרב ר' שלמה ז"ל כותב הספר. יתן השי"ת וזכות התורה ולומדיה יגן בעדם להתברך בכל טוב סלה.

*

כרך זה, הראשון מתוך סדרת החיבורים, יוצא לאור בע"ה לקראת שמחת נישואי בתי חי' תחי' עב"ג החתן המו"מ בתורה יראת שמים ומידות תרומיות בנש"ק **הרב אהרן פאנעט** שליט"א, בן כבוד מחותני הרה"ג המפורסם **הרב אברהם שמואל** שליט"א בנו חביבו של **כ"ק האדמו"ר מקאסאן שליט"א** מבני ברק יע"א וחתן האי מרביץ תורה למעלה מיובל שנים הרה"ג **ר' שלום קעססלער** שליט"א. יעזור ד' שיזכו לבנות בית נאמן בישראל ע"ד ישראל סבא אבוה"ק של החתן והכלה נבג"מ, ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה וביראה טהורה עד סוף כל הדורות, ויזכו כבוד המחותנים והזקנים לרוות תמיד נחת דקדושה מכל יוצ"ח מתוך שמחה הרחבת הדעת ובריאות השלימה.

טרם אצא מן הכר"ך, אפיל את תחנתי קדם אבוהון דבשמיא, שזכות כל הצדיקים המוזכרים בזה הספר יעמוד לי ולזוגתי הצוה"ח בת קדושים מ' אסתר גליקא תחי', העומדת תמיד לעזרתי בהתמסרות נפלאה, וליו"ח בתי הכלה חי' תחי' הנ"ל, בני הב' מאיר צבי בענדיט ני"ו, הב' נפתלי ני"ו, הב' משה יעקב ני"ו, שרה תחי', לאה הינדא תחי', שלמה ני"ו, שנזכה לגדלם ולחנכם לתורה ולחופה ולמעש"ט על טהרת הקודש מתוך רב נחת והרחבת הדעת, ונזכה לקבל את פני משיח צדקנו במהרה דידן ברוב רחמיו וחסדיו.

הכ"ד העורך והמו"ל

ברוך יצחק גוטטער

כבוד תלמידי חכמים

הגאון ר' שניאור קאטלער זצ"ל סיפר, שאביו הגאון ר' אהרן קאטלער זצ"ל הי' רגיל לקחת עמו בידו ספר אחד מספרי החתם סופר זצ"ל. והגיד טעמא דמילתא, שפעם בימי עלומיו הי' לו איזה קושיא על פירוש אחד בדברי חתם סופר, ודיבר על זה עם לומדים על שאינו מבין את החת"ס, והרגיש אח"כ שנענש באותו יום, לא רק הוא אלא מרבית מבני משפחתו, ותלה הדבר על כך מחמת שדיבר על החתם סופר שלא בכבוד הראוי, וקיבל על עצמו מאז לכבד מאד את החתם סופר.